

פרשת חיי שרה

פרשת השבוע פותחת עם פטירתה של שרה אמנו. התורה מספרת שאברהם אבינו הספיד אותה ובכה עליה. בתורה, המילה ולבכותה מופיעה עם כ קטנה יותר משער האותיות. הפרשן בעל "קוהלת יצחק" מבין שהאות הקטנה באה להודיע לנו שאברהם אבינו בכה רק קצת על מות אשתו.

פירוש משונה, כי אין ספק שאברהם אבינו הרגיש חזק מאוד את האבדה ואת חסרון הנביאה שעמדה כל חייו לצידו, ולמה לו לבכות רק מעט. השאלה מתחזקת עוד יותר אם אנחנו לוקחים בחשבון את פירושו של רש"י (בראשית כ"ג ב): "ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרחה נשמתה ממנה ומתה". איך אפשר להבין שאברהם בכה רק קצת בנסיבות האלה. לא רק שאשתו נפטרה, אלא שהוא אשם באופן עקיף לפטירתה!

מבחן עמוק יותר של מניעיו של אברהם יעזור לנו לענות לשאלה הזאת. כשאברהם חזר מהר המוריה ומצא את שרה ללא רוח חיים, הוא היה בקלות יכול להצטער על שמילא את רצון ה'. היינו מבינים את התגובה הזאת. בסופו של דבר, צייתנותו לה' היא שגרמה למותה של אשתו האהובה! אבל אברהם הבין הכוח העצום של החרטה לבטל תוצאות של מעשים שבעבר. כשמשמשים בחרטה באופן חיובי, כחלק מתהליך של תשובה, היא פועלת לביטול כל המעשים הרעים שבעבר, ואפילו לפעמים להפיכתם למצוות. אבל חרטה יכולה גם למחוק את הגמול שאנחנו מקבלים עבור עשיית מצוות. אילו אברהם היה מתחרט על עקידת יצחק, דורות עתידיות אין ספור היו סובלות ומפסידות את אפשרותם לבקש רחמים לפני בורא עולם בהזכירם את ההקרבה העל אנושית של אברהם ויצחק.

לכן, אברהם בכה רק קצת על פטירת אשתו האהובה להראות שלמרות האתגרים, הוא לא התחרט על שביצע את רצון ה'. הוא ידע שלעשות מצוות מכל הלב לא יכול להביא לתוצאות בלתי רצויות, ולכן לא יתכן שמעשיו היו הסיבה האמיתית למותה של שרה. בהתגברו על ניסיון האמונה הזה, אברהם הנציח ושמר את זכות העקדה כירושה רוחנית רב עוצמה לדורות הבאות.

הרעיון הזה עוזר לנו להבין קטע תמוה בתפילות ערבית. לפני תפילת העמידה, אנחנו מבקשים מהקב"ה: והסר שטן מלפנינו ומאחרינו. מה פירוש המינוח המוזר הזה?

השטן הוא היצר הרע המנסה לשבש את התקשורת שבינינו לבין ריבוננו של עולם. השטן שמלפנינו הוא זה המנסה למנוע מאיתנו לעשות מצוות, ולבצע את רצון ה'. אם היצר הרע אינו מצליח לשכנע אותנו להרים ידיים עוד טרם התחלנו את המעשה, הוא ינסה עוד פעם אחרי הביצוע. זה השטן שמאחרינו, הרוצה לבטל את התוצאות החיוביות של מצוותינו, בהביאנו להתחרט על מעשינו. אם היצר הרע מצליח לתת לנו לחשוב שאיבדנו משהו בעשותנו את המצווה, הוא שדד מאתנו את הגמול המגיע לנו עבודה.

ולכן אנחנו מבקשים מה' גם שייתן לנו את הכוח להתנגד לפיתוי **מלפנינו** כדי שנוכל למלא את רצוננו, וגם את היכולת להישאר נאמן אחרי המעשה להחלטותינו ולא לאבד את השכר.

יהי רצון שה' ייתן לנו הזכות לעשות מצוות ולהיות שמח איתם עד הסוף, ולהיות משוכנעים ששום רע לא יכול לצאת ממעשים טובים.